

Onderzoeksprogramma 2013

Colofon

De Rekenkamer Oost-Nederland is een onafhankelijk orgaan dat onderzoek doet naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur van de provincies Gelderland en Overijssel.

De bestuursleden van de Rekenkamer zijn: de heer P. van Dijk (voorzitter), de heer drs. R.S. de Heus EMIA RO (plv. voorzitter) en mevrouw mr. Th.O.J. Lucardie. De secretaris-directeur is drs. C.F.M. Bruggink RO.

Rekenkamer Oost-Nederland
Achter de Muren Zandpoort 6
7411 GE Deventer
Telefoon: 0570 – 66 58 00
info@rekenkameroost.nl
www.rekenkameroost.nl
Twitter: @RekenkamerOost

Onderzoeksprogramma 2013

Deventer, december 2012

Inleiding

De Rekenkamer Oost-Nederland is door Provinciale Staten van de provincies Overijssel en Gelderland opgericht om een bijdrage te leveren aan het versterken van de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten. Wij geven hier invulling aan door onderzoek te verrichten en daarover te rapporteren aan Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten. Deze onderzoeken hebben tot doel relevante informatie op te leveren voor de beide Staten waar het gaat om de effectiviteit, efficiency en/of rechtmatigheid van het bestuurlijk handelen.

De Rekenkamer kenmerkt zich door een onafhankelijke positionering ten opzichte van de provincie. De onafhankelijkheid is onder meer gewaarborgd doordat we zelf het onderzoeksprogramma vaststellen. In dit document vindt u het ontwerp onderzoeksprogramma 2013. Beide Staten krijgen de gelegenheid hun zienswijze op het programma te geven. Het bestuur van de Rekenkamer kan op basis van de zienswijzen besluiten het programma aan te passen.

Het onderzoeksprogramma geeft inzicht in welke onderwerpen de Rekenkamer in een jaar agendeert voor onderzoek. We staan open voor ideeën over de onderzoeksprogrammering. Suggesties hiervoor zijn dan ook van harte welkom. Het programma voor 2013 biedt qua opzet voldoende ruimte voor flexibiliteit.

Hoofdstuk 1 gaat in op de totstandkoming van het programma, de toegepaste selectiecriteria en onze ambities op het gebied van innovatie. In hoofdstuk 2 komt het programma aan bod met een onderscheid in lopende onderzoeken en nieuwe onderwerpen. In de bijlagen vindt u onder andere de meerjarige groslijst van onderwerpen en de planning.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1 Totstandkoming onderzoeksprogramma	4
1.1 Procesverloop	4
1.2 Selectiecriteria	5
1.3 Innovatie	6
2 Onderzoeksprogramma 2013	8
2.1 Hoofdpijnen onderzoeksprogramma	8
2.2 Lopende onderzoeken	9
2.2.1 Grondverwerving.....	9
2.2.2 Toezicht gemeentelijke financiën.....	9
2.3 Nieuwe onderzoeken 2013	10
2.3.1 Subsidies: het vervolg.....	10
2.3.2 Concessieverlening Openbaar Vervoer	11
2.3.3 Quicksan nulmeting Social Return Gelderland	12
2.3.4 Opties onderzoek	13
Bijlage 1: Meerjarige groslijst	16
Bijlage 2: Overzicht gepubliceerde Rekenkameronderzoeken.....	17
Bijlage 3: Planning 2013.....	18

1 Totstandkoming onderzoeksprogramma

Om tot een goed onderzoeksprogramma te komen, voert de Rekenkamer voorbereidend onderzoek uit. Zorgvuldige en onafhankelijke onderwerpselectie is belang om tot relevante onderwerpen voor de Staten te komen. Verder is het van belang om tot een doel- en vraagstelling te komen die past bij onze rol. We schenken in de eerste paragraaf aandacht aan de stappen die we hebben gezet richting het voorliggend programma. Daarna gaan we in paragraaf 2 in op de toegepaste selectiecriteria. Tot slot laten we in paragraaf 3 onze ambities zien om de Staten dichter bij het Rekenkamerwerk te betrekken en om (onderzoeks)innovatie verder te versterken.

4

Onderzoeksprogramma 2013

1.1 Procesverloop

Door onder meer deskresearch (begrotingen, jaarverslagen, GS-besluiten, Staten- en commissieverslagen e.d.), het volgen van het nieuws, het bijwonen van commissie- en Statenvergaderingen en het voeren van fractiegesprekken is relevante informatie verzameld die heeft geleid tot een groslijst van onderwerpen. Ook onderzoeksonderwerpen vanuit andere (provinciale) Rekenkamers dienden als bron van informatie.

In het najaar van 2012 hebben we weer gesprekken gevoerd met bijna alle fracties van beide provincies. Het doel daarvan was om enerzijds het contact tussen fracties en Rekenkamer te verstevigen en anderzijds om wensen te inventariseren ten aanzien van mogelijk Rekenkameronderzoek. Dit is een belangrijke bron voor nieuwe onderzoeksthema's en een vast onderdeel van onze werkwijze geworden.

Het bestuur heeft aan de hand van de criteria de onderzoeksonderwerpen beoordeeld die vanuit de Rekenkamer zelf en vanuit de Statenfracties zijn genoemd. Daaruit is het voorliggende onderzoeksprogramma ontstaan. Evenals voorgaande jaren willen we voldoende flexibiliteit inbouwen om op actuele vraagstukken in te kunnen spelen.

In zowel Gelderland als Overijssel vindt afstemming plaats met onder meer de auditafdeling (incl. art. 217a onderzoeken) om mogelijke overlap tussen onderzoeken te voorkomen of daar zo efficiënt mogelijk gebruik van te maken. Ook onderhouden we contacten met diverse andere partijen in en rondom de provinciale omgeving. Wij proberen waar dat zinvol is de onderzoeken zo op te zetten en uit te voeren dat de provincies zoveel mogelijk van elkaars ervaringen kunnen leren. Het is tegelijkertijd echter ook mogelijk om provinciespecifieke onderwerpen of vragen op te pakken.

Wij bieden burgers, bedrijven, andere overheden en maatschappelijke organisaties de mogelijkheid om signalen of suggesties voor onderzoeken aan te reiken. Onder meer onze site (www.rekenkameroost.nl) kan hiervoor worden gebruikt. Uiteraard worden alle signalen beoordeeld op onder meer relevantie en ook of er ondersteuning is te vinden van signalen uit andere bronnen.

1.2 Selectiecriteria

De missie van de Rekenkamer is het vertrekpunt voor ons handelen en daarmee ook voor het onderzoeksprogramma.

De Rekenkamer Oost-Nederland (Gelderland en Overijssel) beoogt het bestuurlijk functioneren van de beide provincies te versterken. Dit wil zij bereiken door een bijdrage te leveren aan het:

- *versterken van de controlerende en kaderstellende verantwoordelijkheden van de Provinciale Staten;*
- *verbeteren van het handelen van de provincies;*
- *vergroten van de publieke verantwoording (vertrouwen en transparantie).*

De missie laat zien dat ons werk bedoeld is voor de Staten. De onderwerpselectie heeft dan ook tot doel om relevante onderzoeken voor hen op te leveren. Uiteraard heeft de Rekenkamer meer stakeholders dan PS die direct of indirect in aanraking komen met het onderzoeksproces of de resultaten van onderzoek. De meest evidente van deze stakeholders zijn Gedeputeerde Staten en als afgeleide daarvan het ambtelijk apparaat. Ook burgers, bedrijfsleven, andere overheden en maatschappelijke instellingen zijn van belang. Dat alles neemt niet weg dat de onderzoeken primair vanuit relevantie voor de Staten worden beoordeeld.

Wij hanteren selectiecriteria om tot een zorgvuldige en relevante programmering te komen. Op basis van onze eigen ervaringen tot nog toe en de feedback die we hebben gekregen van de Staten, zijn de belangrijkste criteria:

1. Een heldere aanleiding

We willen nog meer dan voorheen onderzoeken oppakken waarbij zonder meer helder is dat de onderzoekresultaten van belang zijn voor de Staten. Dat betekent dat er vanuit de inhoud heldere signalen moeten zijn die

Rekenkameronderzoek opportuun maken. Dit kunnen risico's zijn die spelen of mogelijk aan de orde zijn binnen een bepaald beleidsveld of thematiek. De signalen komen hoofdzakelijk uit de Staten zelf komen (zie 2) maar ook GS, burgers, media en andere overheden en Rekenkamers of een combinatie hiervan kunnen een rol spelen.

2. *Onderzoeksverzoeken van PS*

We willen nog meer dan voorheen ons richten op specifieke verzoeken tot onderzoek vanuit de Staten en daar sneller op in spelen. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat lopende onderzoekstrajecten tijdelijk worden stopgezet om capaciteit hiervoor vrij te maken. Een andere implicatie hiervan is dat er meer onderzoek alleen voor de provincie Overijssel of alleen voor de provincie Gelderland wordt uitgevoerd. De Rekenkamer wil in dit proces de Staten van nabij blijven volgen zodat signalen snel door ons opgepakt kunnen worden. Het bovenstaande staat onze onafhankelijkheid niet in de weg en we zullen dan ook onze eigen afwegingen blijven maken. Ook kan het zo zijn dat binnen de Staten verschillende opvattingen leven over Rekenkameronderzoek waardoor eigen keuzes noodzakelijk blijven. Daarmee doen we ook recht aan onze positionering ten opzichte van het provinciaal bestuur.

3. *Focus op effectiviteit en efficiency*

Hier heeft de Rekenkamer al belangrijke stappen gezet en die wil zij doorzetten omdat het zicht op doelbereiking, eventueel in combinatie met de aangewende middelen, maatschappelijk en politiek relevant zijn. Rechtmatigheid zal echter, zeker bij duidelijke signalen, onderdeel kunnen blijven uitmaken van onze onderzoeken.

1.3 Innovatie

Voorgaande jaren hebben we een proces in gang gezet waarbij we zoeken naar *innovatie* van de onderzoeksaanpak, presentatie en communicatie van onze onderzoeksresultaten. Wij denken dat dat onderzoeksresultaten op gaat leveren die dichter aansluiten bij de wensen en behoeften van de Staten. Dat betekent dat we blijven inzetten op het vaker en intensiever betrekken van Statenleden bij de onderzoeksofzet en het onderzoeksproces. Dat is echter niet altijd nodig en wenselijk. Wij zullen op basis van uw wensen en mogelijkheden én van de aard, inhoud en doorlooptijd per onderzoek daarvoor een aanpak bepalen. Maatwerk dus.

De lijn om nog meer focus aan te brengen in onderzoeksdoelstelling en –vraagstelling, doorlooptijden van onderzoeken te verkorten en meer variatie toe te passen in de onderzoeksmethodieken blijven we trouw. Ook ex ante onderzoek (vooruit kijken) uitvoeren is daarbij een mogelijkheid die we waar nodig wat vaker zullen inzetten. De kern is dat we van buiten naar binnen willen blijven werken. Hoe kunnen we een zo betrouwbaar mogelijk beeld verkrijgen van de samenleving waarin het provinciaal beleid vorm krijgt, uitgevoerd wordt en de effecten zijn beloop krijgen? Dat alles om compact,

diepgravend en verrassend onderzoek op te leveren aan beide Provinciale Staten en aan de Overijsselse en Gelderse samenleving.

Wanneer de bovenstaande lijnen worden doorgetrokken naar de onderzoekspraktijk dan is het volgende daarover op te merken. In hoofdstuk twee zijn de onderwerpen beschreven die we in 2013 willen uitvoeren. Het eerste onderwerp “Subsidie: het vervolg” en het vierde nog te bepalen onderwerp zijn voorbeelden waarbij we samen met de Staten de focus willen bepalen. Bij het tweede onderwerp “Concessieverlening Openbaar Vervoer” is de visie van vervoerdersorganisaties een belangrijk onderdeel van de aanpak (van buiten naar binnen). Bij de “quickscan nulmeting Social Return” is een combinatie van kortere doorlooptijd en ex ante onderzoek aan de orde.

2 Onderzoeksprogramma 2013

2.1 Hoofdpijnen onderzoeksprogramma

Net als in 2012 is er veel verandering te verwachten in de samenleving. Provincies krijgen daar direct of indirect mee te maken en hebben daar deels ook invloed op. Het middenbestuur in Nederland focust duidelijk op kerntaken en krijgt daarvoor ook in toenemende mate verantwoordelijkheden en bevoegdheden overgedragen. Tegelijkertijd zijn er nieuwe bezuinigingen op overheidsuitgaven aangekondigd en zullen ook provincies dat gaan merken door beperking van bijvoorbeeld de Rijksbijdragen voor verschillende taken.

8

De taak voor de volksvertegenwoordiging is om de beleidskaders vast te stellen en er op toe te zien dat de uitvoering conform de afspraken verloopt. Provinciale Staten steunen hierbij in hoge mate op de informatie die Gedeputeerde Staten aanleveren. De informatievoorziening van Gedeputeerde Staten naar Provinciale Staten is daarom cruciaal. Provinciale Staten moeten er op kunnen vertrouwen dat die informatie adequaat is.

Een adequate informatievoorziening kan in de praktijk een lastig vraagstuk zijn. Immers te weinig of onjuiste informatie is niet goed maar te veel informatie kan ook tot problemen leiden. Het is veelal maatwerk en vergt in elk geval het goed doordenken van de rol, positie en verantwoordelijkheid van Provinciale Staten ten opzichte van Gedeputeerde Staten en vice versa. Juist daar zit de kracht van het instrument "Rekenkamer". De Rekenkamer Oost-Nederland wil Provinciale Staten van Gelderland en Overijssel dan ook ondersteunen in de uitoefening van taken en verantwoordelijkheden door het vraagstuk van de informatievoorziening een belangrijke plek te geven in de onderzoeken. Wij denken dat het accenturen hiervan goed past binnen onze missie en onafhankelijke positie ten opzichte van het provinciaal bestuur.

De focus op kerntaken en –instrumenten en de informatievoorziening aan Provinciale Staten is terug te vinden in de lopende onderzoeken en de vier nieuwe onderwerpen.

We starten in de volgende paragraaf eerst met de onderzoeken die in 2012 zijn opgestart en in 2013 worden afgerond. Dit zijn de onderzoeken naar Grondverwerving en het Toezicht op de gemeentelijke financiën. Daarna komen in paragraaf 2.3 de nieuwe onderzoeken aan bod.

2.2 Lopende onderzoeken

In het programma van 2012 was onder meer een onderzoek naar Grondbeleid opgenomen. Na een brede oriëntatie op dit thema hebben we medio 2012 de verschillende onderzoeksmogelijkheden met Statenleden besproken. Onze keuze om vervolgens twee onderzoeken uit te voeren, Grondverwerving én Toezicht op gemeentelijke financiën, is daaruit voortgekomen. De gestelde vragen over beide onderzoeksonderwerpen door de Statenleden hebben ook zo veel mogelijk een plek gekregen in de onderzoeksplannen. Deze onderzoeksplannen zijn in november 2011 gepubliceerd en via onze site te downloaden. Voor het onderzoeksprogramma 2013 volstaan we dan ook met twee samenvattingen van de onderzoeksplannen.

2.2.1 Grondverwerving

De focus bij dit onderzoek ligt op de wijze waarop de provincies Gelderland en Overijssel grond aankopen en of dit op efficiënte, effectieve en legitieme wijze gebeurt. Met het onderzoek willen we allereerst inzicht geven in de praktijk van grondaankopen en van daaruit mogelijke verbeterpunten formuleren voor Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten. De planning is dat we dit onderzoek in juni 2013 publiceren. In februari 2013 plannen we een tussentijdse terugkoppeling aan (een afvaardiging van) Provinciale Staten over de stand van zaken van dit onderzoek en het onderzoek naar het toezicht op de gemeentelijke financiën (zie volgende paragraaf).

2.2.2 Toezicht gemeentelijke financiën

Het onderzoek beoogt inzicht te geven in de wijze waarop de provincie vorm en inhoud geeft aan haar rol als toezichthouder op de gemeentefinanciën. Daarbij zullen we ons, gezien de huidige actualiteit, toespitsen op de invloed van de gemeentelijke grondexploitaties op het geheel van de gemeentefinanciën. Ook zullen we de ruimtelijke rol van de provincie, wat betreft woningbouw en bedrijventerreinen, in het onderzoek meenemen. Het doel van het onderzoek is het aandragen van mogelijke controle- en sturingsmogelijkheden voor Provinciale Staten en verbeterpunten voor Gedeputeerde Staten op dit terrein. Aangezien het onderzoek ook over de situatie bij gemeenten gaat, hebben we de Gelderse en Overijsselse gemeentebesturen op de hoogte gebracht van het onderzoek. We willen het onderzoek naar verwachting in mei 2013 publiceren. Zoals in de vorige

paragraaf al vermeld gaan we in februari 2013 een tussentijdse terugkoppeling aan Provinciale Staten plannen over de stand van zaken van dit onderzoek en het onderzoek naar grondverwerving.

2.3 Nieuwe onderzoeken 2013

Voor 2013 zijn drie thema's ingevuld en één thema nog niet. De reden voor het nog open laten van een thema is dat we zo in willen kunnen spelen op actuele onderzoeksverzoeken van Provinciale Staten. Dit levert de volgende keuzes op:

- Subsidies: het vervolg (par. 2.3.1);
- Concessieverlening openbaar vervoer (par. 2.3.2);
- Quicksan nulmeting Social Return Provincie Gelderland (par. 2.3.3)
- Nader de te bepalen onderwerp (par. 2.3.4).

De keuze voor deze onderwerpen is mede gebaseerd op wensen, suggesties en verzoeken van Provinciale Staten van Gelderland en Overijssel. We gaan de opzet van de onderzoeken nog nader preciseren in een onderzoeksplan. Dan kan ook beter worden ingeschat wanneer een onderzoeksrapport wordt opgeleverd en hoeveel capaciteit een onderzoek vraagt. De Rekenkamer ziet de programmering als een belangrijke richtlijn voor onze activiteiten. Afwijkingen van de programmering blijven evenwel mogelijk. Dit is vooral het geval wanneer de Staten met urgente(re) onderzoeksverzoeken richting de Rekenkamer komen.

2.3.1 Subsidies: het vervolg

Wat is de aanleiding?

In 2012 hebben we het onderzoek naar het inzicht in de effectiviteit van subsidies in Overijssel afgerond. In februari 2013 rapporteren we hierover aan PS. Voor Gelderland hebben we dit onderzoek niet uitgevoerd omdat daar een eigenstandig onderzoek is uitgevoerd. GS heeft in december 2012 een Statennotitie genaamd "Voortgang herziening provinciale financiële instrumenten" gestuurd (PS2012-978) met als aanleiding het eigenstandige onderzoek.

Het subsidie-instrument is een belangrijk instrument voor de provincies en dat uit zich ook in het financiële beslag; ongeveer 60% van de uitgaven over 2011 is besteed aan subsidies. Ook wanneer dit percentage in de toekomst lager wordt door de inzet van andere instrumenten, zal er een aanzienlijk bedrag aan subsidies worden verstrekt. Om die reden vinden wij een vervolg onderzoek opportuun.

Om voor zowel Gelderland als Overijssel de scope voor het vervolg van het onderzoek te bepalen, willen we gebruik maken van de resultaten van het eerste onderzoek en PS betrekken. Op voorhand zijn er enkele opties te noemen:

- inzoomen op een (omvangrijke) subsidieregeling waarvan de effectiviteit niet of nauwelijks bekend is. Doordat de Rekenkamer de effectiviteit in beeld brengt

kan PS eventueel de kaders aanpassen door doelen en middeleninzet beter op elkaar aan te laten sluiten.

- Inzoomen op rechtmatigheidsaspecten van subsidies en het subsidieproces (aanvraag, beoordeling, toekenning, controle etc.). PS krijgt hierdoor zicht op de vraag of het subsidieproces volgens de regels verloopt en of er mogelijk nog bijsturing moet plaatsvinden.

Daarnaast staan we open voor andere ideeën.

Wat willen we bereiken?

Waar het eerste deel van het subsidieonderzoek een meer algemeen beeld schetste van de effectiviteit, willen we in dit onderzoek Provinciale Staten specifiekere inzicht geven in een nog nader te bepalen onderdeel van subsidieverlening.

Wat gaan we daarvoor doen?

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek naar het inzicht in de effectiviteit van subsidies gaan we in het eerste kwartaal 2013 het gesprek aan met beide Provinciale Staten. Insteek is om zicht te krijgen op de wensen van PS ten aanzien van een verdieping van het subsidieonderzoek. Daarbij houden we ook de mogelijkheid open om (op onderdelen) provincie specifieke wensen om te zetten in Rekenkameronderzoek. Vervolgens maken we een onderzoeksplan waarna in het vierde kwartaal 2013 aan PS zal worden gerapporteerd.

2.3.2 Concessieverlening Openbaar Vervoer

Wat is de aanleiding?

Het openbaar vervoer is van maatschappelijk belang om mensen naar hun werk, familie, school etc. te brengen. Betrouwbaar en betaalbaar openbaar vervoer is goed voor het welzijn van burgers en de economische groei.¹ Uit onze jaarlijks gesprekken met de verschillende fracties van Gelderland en Overijssel bleek dat meerdere fracties enthousiast waren over een onderzoek naar concessies.

Het stads- en streekvervoer is in 1998 gedecentraliseerd van de rijksoverheid naar de provincies en plusregio's waarna in 2001 de marktwerking in het openbaar vervoer is geïntroduceerd. In het openbaar vervoer wordt gewerkt met concessies. Concessieverlening is dus een relatief nieuwe en terugkerende taak van de provincie. Bovendien gaan met aanbestedingen grote bedragen gemoeid. De aanbestedingen voor openbaar vervoer kunnen ook een lang en complex proces zijn. In het afgelopen jaar heeft in Overijssel aanbesteding zelfs twee keer niet tot gunning geleid².

Wat willen we bereiken?

Het doel van het onderzoek is om inzicht te bieden in de organisatie en uitvoering van concessieverlening in Gelderland en Overijssel en succes- en faalfactoren te

¹ CPB en het Kennisinstituut voor de mobiliteit (2009) Het belang van openbaar vervoer. Den Haag: CPB

² Persbericht provincie Overijssel (15 februari 2012). Aanbesteding Regiotram leidt niet tot gunning en Persbericht provincie Overijssel (30 mei 2012). Busvervoer concessie IJsselmonde niet gegund

identificeren. Daarnaast hebben we oog voor de informatievoorziening naar PS. Deze kennis zal - waar nodig - leiden tot aanbevelingen voor kaderstelling en werkwijze rondom concessieverlening.

Wat gaan we daarvoor doen?

We willen de concessieverlening in de provincies Gelderland en Overijssel inventariseren aan de hand van enkele praktijkcasussen. Daarbij zal naast documentstudie tevens worden gesproken met vertegenwoordigers van de ambtelijke organisaties en met vertegenwoordigers van vervoerdersorganisaties die ingeschreven hebben op de concessie. We verwachten op deze wijze het thema concessie openbaar vervoer vanuit meerdere invalshoeken te kunnen belichten. De Rekenkamer bespreekt met Provinciale Staten naar verwachting in het eerste kwartaal het onderzoeksplan. Het eindrapport zal in het derde kwartaal 2013 worden opgeleverd.

2.3.3 Quickscan nulmeting Social Return Gelderland

Wat is de aanleiding?

Provinciale Staten van Gelderland hebben op basis van het initiatiefvoorstel Social Return op 26 september 2012 als volgt besloten.

1. De mogelijkheid van *social return* in te voeren bij zoveel mogelijk aanbestedingen en inkoop vanuit de provincie en provinciale diensten en indien toepasbaar. De opdrachtgeverrol van de provincie op een zodanige manier in te zetten dat bedrijven die sociale aspecten prioriteit geven in hun bedrijfsvoering de meeste kans maken om opdrachten van de provincie Gelderland te verkrijgen.
2. Daarbij in ieder geval de volgende voorstellen te betrekken, zo mogelijk ook andere opties op te nemen:
 - *Social return* als eis opnemen bij zoveel mogelijk aanbestedingen en grote opdrachten, bijvoorbeeld door een contracteis, sociale paragraaf of verzoek om ideeën.
 - Aanbestedingen zo mogelijk opknippen en in kleine bestekken aanbieden zodat ook MKB-ondernemers een kans krijgen hierop in te schrijven, mits zij zich conformeren aan de sociale en maatschappelijke doelstellingen zoals die ook in het bestek zullen worden meegenomen.
 - Binnen de eigen provinciale organisatie een personeelsbeleid te voeren waarbij er bij alle diensten en afdelingen naar gestreefd wordt om 5% arbeidsgehandicapten in dienst te hebben en een ruim voldoende mate van stagemogelijkheden aan te bieden.
3. Provinciale Staten binnen zes maanden te informeren over de implementatie van *social return* principes binnen het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de provincie Gelderland.
4. Na een proefperiode van 12 maanden de hiervoor genoemde punten te evalueren aan de hand van vooraf bepaalde doelstellingen. Vervolgens zal de Rekenkamer gevraagd worden om te controleren/onderzoeken of de doelstellingen al dan niet gerealiseerd zijn. Mocht uit voornoemd onderzoek blijken dat de doelstellingen niet of gedeeltelijk niet zijn gerealiseerd, dan zal dit besluit worden heroverwogen en/of aangepast.

Het verzoek aan de rekenkamer om na een proefperiode van 12 maanden te evalueren, pakken we (in 2014) voor Gelderland op. Wij gaan in het eerste kwartaal 2013 een korte nulmeting houden om voor de meting in 2014 te kunnen beschikken over vergelijkingsmateriaal; dan kunnen de resultaten van de invoering van Social Return 'zuiver' in beeld worden gebracht.

Wat willen we bereiken?

We willen door middel van een nulmeting PS Gelderland inzicht geven in de stand van zaken ten aanzien van Social Return begin 2013. Het resultaat van de quickscan gebruiken we vervolgens als vergelijkingsmateriaal voor het onderzoek naar Social Return in 2014.

Deze aanpak biedt tevens de mogelijkheid om in een vroegtijdig stadium de provincie Gelderland waar nodig en mogelijk vanuit een onderzoeks-optiek te adviseren over de opzet en implementatie van Social Return. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het formuleren en vaststellen van meetbare doelen voor Social Return en afspraken over registratie en dossieropbouw.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan begin 2013 over onze aanpak in gesprek met ambtelijk betrokkenen van de provincie Gelderland. Deze aanpak gaan we ook bespreken met (een vertegenwoordiging) van PS. Verder rapporteren we in het tweede kwartaal 2013 aan PS Gelderland over de resultaten van de nulmeting.

2.3.4 Opties onderzoek

Het vierde onderzoek gaan we nog kiezen. Daarvoor willen we ook graag in gesprek gaan met de Staten van Overijssel en Gelderland om zo tot een prioritering en verdieping te komen. Dit kan per provincie verschillend zijn. Ook staan we open voor eventuele nieuwe thema's die nog niet zijn genoemd op de lijst maar die in de nabije toekomst een hogere prioriteit kunnen gaan krijgen voor PS.

Wij hebben daartoe diverse mogelijke onderwerpen in beeld gebracht en op een meerjarige groslijst gezet (zie bijlage 1). Daarbij is in belangrijke mate gebruik gemaakt van de inzichten uit de fractiegesprekken. Uit deze groslijst hebben we een aantal onderwerpen geselecteerd die volgens ons goed zouden passen in het programma voor 2013. De onderwerpen zijn nog niet uitgekristalliseerd en in willekeurige volgorde vermeld. Wel is aangegeven of het onderwerp voor beide provincies aan de orde was of dat het om één provincie gaat. Afhankelijk van de omvang van een onderzoek in relatie tot de beschikbare capaciteit kan de Rekenkamer ook kiezen om twee of meer onderwerpen uit te voeren.

1.	Opties 2013	Insteek	Provincie
	Deelnemingen & participaties	Provincies nemen deel of participeren in samenwerkingsverbanden met andere partners om zo gemeenschappelijke doelen te bewerkstelligen. Aandachtspunt hierbij zijn de afwegingen en de kaderstelling die voorafgaan aan de keuze en inrichting van deelnemingen en/of participaties met onder andere als doel om waar nodig (bij)sturingsmogelijkheden te borgen.	Gelderland en/of Overijssel
	Gebiedsontwikkeling	De afgelopen jaren zijn ook provincies actiever geworden in gebiedsontwikkeling. Hoe zijn de kaders daarvoor gesteld en op welke wijze verloopt de uitvoering? Voorbeelden van gebiedsontwikkeling in Overijssel zijn: Luchthaven Twente, IJsseldelta Zuid of de A1-zone. Voorbeelden in Gelderland zijn: Park Lingezen, WaalWeelde of de Nieuwe Hollandse Waterlinie	Gelderland en/of Overijssel
	Faunabeheerplannen	In Gelderland en Overijssel is veel natuur waarin dieren in het wild leven. Via faunabeheerplannen wordt beleid gemaakt voor het duurzaam beheer en schadebestrijding. De uitvoering staat 'op afstand' en wordt gedaan door Faunabeheereenheden. Een rekenkameronderzoek kan inzicht bieden in de doeltreffendheid van het gevoerde beleid en de factoren die daarop van invloed zijn (zoals maatschappelijk draagvlak, provinciale regie, onderlinge samenwerking, inzet middelen). Daarmee kan input worden geleverd voor de herijking van de faunabeheerplannen die voor 2014 moet worden gemaakt.	Gelderland en/of Overijssel
	Burgerparticipatie	Bij bijvoorbeeld het opstellen van beleid met een grote maatschappelijke impact zoals infrastructurele projecten of gebiedsontwikkelingen is communicatie en betrokkenheid van burgers van belang. Het inzicht in de wijze waarop dat plaatsvindt kan duidelijk maken waar verbeteringen mogelijk zijn.	Gelderland en/of Overijssel
	Duurzame energie	Provincies willen de productie van	Gelderland

		hernieuwbare energie stimuleren. In het prioritaire programma Energietransitie staan doelen met betrekking tot energie en werkgelegenheid geformuleerd. Door de effecten vooraf door te rekenen wordt inzicht verkregen in de verwachte effecten.	(In Overijssel is een intern onderzoek mede bedoeld voor PS opgestart)
--	--	---	--

Bijlage 1:

Meerjarige groslijst

De Rekenkamer hanteert een groslijst met onderwerpen die in meerjarig perspectief interessant kunnen zijn als onderzoeksobject. De lijst wordt hoofdzakelijk gevoed vanuit signalen uit Provinciale Staten. Maar ook andere bronnen zoals Gedeputeerde Staten, media, burgers, bedrijfsleven, belangengroepen en andere overheden en Rekenkamers kunnen aanleiding geven om de lijst aan te vullen dan wel onderwerpen te schrappen.

Meerjarige groslijst	Provincie
Gevolgen bezuinigingen sociaal beleid	Gelderland & Overijssel
Rampenbestrijding	Gelderland & Overijssel
Megastallen	Gelderland & Overijssel
Provinciaal erfgoedbeleid	Gelderland & Overijssel
Inhuur externen	Gelderland & Overijssel
Ruimte voor de rivier	Gelderland & Overijssel
Ambulancezorg	Gelderland & Overijssel
Effectiviteit Europese projecten	Gelderland & Overijssel
Kulturhusen	Gelderland & Overijssel
Onderhoud wegen	Gelderland & Overijssel
Traject keuze provinciale wegen	Gelderland & Overijssel
Handhaving vergunningen	Gelderland & Overijssel
(Financieel) verplichtingenbeleid	Gelderland & Overijssel
Begrotingswijzigingen	Gelderland & Overijssel
Kwaliteit van Statenvoorstellen	Gelderland & Overijssel
Reconstructie	Gelderland
Stads en regiocontracten	Gelderland
Aan-/verkoop vastgoed .(bijv. de Beijerd, Kasteel Biljoen, Kerncentrale)	Gelderland
Huisvesting provincie Gelderland	Gelderland
N340	Overijssel
Kracht van Overijssel/investeren in gemeenten	Overijssel
Vernieuwde planning & control cyclus	Overijssel
Biodiversiteit	Overijssel

Bijlage 2: Overzicht gepubliceerde Rekenkameronderzoeken

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de onderzoeken die in de periode 2005 t/m 2012 zijn gepubliceerd.

Tabel 1 Rekenkameronderzoeken 2005-2012

Beleidsterrein	Thema onderzoek
Algemeen Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsrekening 2005 (Gelderland) • Onderbesteding • Collegeprogramma's • Reserves & voorzieningen (r&v) • Treasury • Follow-up onderbesteding, r&v, treasury
(Jeugd)zorg en welzijn	<ul style="list-style-type: none"> • Wonen, zorg en welzijn voor ouderen • Verkenning Jeugdzorg • Jeugdzorg: (on)verantwoord wachten
Natuur en Platteland	<ul style="list-style-type: none"> • Verdrogingsbeleid • Investeringsbudget Landelijke Gebied
Ruimtelijke Ordening en wonen	<ul style="list-style-type: none"> • Nationale landschappen • Bedrijventerreinen
Water	<ul style="list-style-type: none"> • Watertoets
Economie	<ul style="list-style-type: none"> • Oost NV • Innovatieroute Twente (Overijssel) • Recessiemaatregelen
Verkeer en vervoer	<ul style="list-style-type: none"> • Sturing op provinciale wegen • Effecten provinciale wegen
Milieu	<ul style="list-style-type: none"> • Bodemsanering
Alle beleidsterreinen	<ul style="list-style-type: none"> • Demografische ontwikkelingen/krimp

Bijlage 3: Planning 2013

De onderstaande planning van onderzoeken en overige activiteiten van de Rekenkamer Oost-Nederland is een samenvoeging van lopende onderzoeken (1 t/m 4) en nieuwe onderwerpen (5 t/m 8). De planning geeft aan wanneer Provinciale Staten, welke producten van de Rekenkamer kan verwachten. De planning heeft nog een globaal karakter en wordt meer gedetailleerd naarmate de onderzoeken verder gevorderd zijn. Daarbij kunnen correcties op de onderstaande planning aan de orde zijn.

Tabel 2 Planning 2013

Onderwerpen	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
1. Subsidies Overijssel	Publicatie			
2. Schriftelijke Statenvragen	Publicatie			
3. Grondverwerving		Publicatie		
4. Toezicht Financiën		Publicatie		
5. Subsidies het vervolg	Start		Publicatie	
6. Concessieverlening openbaar vervoer		Start		Publicatie
7. Nulmeting Social Return Gelderland	Start	Publicatie		
8. Nader te bepalen			Start	Publicatie